

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

**REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA.**
 Strada Zrinyi Nr. 11.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Luce deschis costă știrul 20 f.ă.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Putem noi organiza o universitate?*)

De prof. Dr. Iosif Popovici.

III.

După ce am pregătit sufletul nostru cu ajutorul culturii române putem să pregătim și terenul pentru înființarea universității române. Această universitate va fi deosebită însă față de universitățile actuale. O universitate românească trebuie să fie adecuată marilor interese culturale, de cari e legată existența poporului nostru și e condiționat pe deoparte progresul nostru, iar pe de altă parte e facilitat. Universitatea românească trebuie să aibă numai un scop final, și acel scop să fie bine definit. Ea n'are de scop, ca și universitatea din apus să crească și savanți și oameni de profesiune: avocați, profesori, medici etc. Una și aceeași școală nu poate crește două feluri de oameni servindu-se numai de un metod. Acesta e motivul cel mai puternic, că în Franța și Anglia organizarea universității se deosebește de a noastră. Acolo se află școli de specialitate și universitatea e scăpată de promiscuitate. Când chestia înființării unei universități române va fi actuală, atunci la compunerea regulamentului ei — bărbații însărcinați cu compunerea — vor griji să culegă din toată lumea numai acele lucruri, de cari avem într'adevăr trebuință. Cultura e un tesaur universal și fiecare dintre popoare are drept la partea

*) Vezi numerele noastre de Crăciun și Anul Nou.

N. Red.

sa. Aici nu există nici o lege, care ar putea împiedeca dreptul.

Noi n'avem lipsă de o ceată de proletari intelectuali, ci numai de o armată puternică de intelectuali, cari stau în serviciul culturii române. Intreaga spoitură a lumii nu plătește nimic și toate doctoratele cerșite prin străinătate nu pot întru nimic promova interesele noastre culturale.

Dovedește faptul acesta evoluția noastră de un secol. Dintre titrații străini abia ici-colo se ridică câte unul, care face ceva pentru neamul nostru și cultura noastră. Cei mulți au pierit în noianul uitării. Un învățător de sat care-și împlinește datoria cu sfințenie face pentru popor cu mult mai mult, decât un titrat cu spoială străină. Durere, încă un adevăr, pe care trebuie să-l constatăm.

Noi nu ne putem gândi între împrejurările actuale — chiar după ce ne am fi pregătit sufletul — la înființarea unei universități complete, ci numai la înființarea unei universități parțiale, adică la crearea unei universități particulare românească.

Dintre facultăți n'am putea înființa, decât numai trei și anume pe cea de teologie, pe cea de litere-filosofie și pe cea de știință, asta e deocamdată, iar celelalte două de medicină și drept vor urma târziu de tot.

Sunt foarte multe motive, cari determină acest fapt. În special însă trebuie să ne gândim la cel mai puternic, la chestia de susținere, deoarece chiar și susținerea unei singure facultăți reclamă o sumă considerabilă de bani, și noi nu-i avem.

E drept, nu-i avem adunați la un loc, dar îi avem. Aici ar trebui să mai lase din ambi-

țiunile particulare atât capii noștri bisericești cât și mireni, cari stau în fruntea mișcării poporului nostru. De ce e nevoie să susținem atâtea școli speciale de teologie și de pedagogie, când ele în toate părțile au fost dificultate, azi corespund cerințelor guvernului, de ce iar știm (!), dar nu răspund marilor interese culturale românești. A trece însă peste capetele milioanele de țărani e ușor, ei sunt proști și nu înțeleg. O țară însă compusă din cetățeni fără cultură — cum am zis și mai sus — n'are drept la existență, și un popor tot asemenea.

Școlile actuale trebuie prefăcute și împreunate. Din această împreunare ar rezulta și adunarea banilor la un loc. Am scris cu altă cale despre *concentrarea institutelor de teologie și de pedagogie în 1909 vezi Tribuna* Nr. 83, dar ambițiunile locale au zădărnicit această idee de prima valoare pentru poporul nostru. Noi ne vindecăm într'una durerile cu drepturi istorice. E drept, sunt frumoase aceste lucruri, dar fără orșice valoare. Și apoi a trăi în trecut e ceva patologic, iar noi umblăm cu deasila după netrebnicii de aceste. Azi trebuie să trăim cu lumea de azi, toți să întăresc în jurul nostru și noi ne îngrădim cu drepturi istorice. Progresul se face însă prin muncă și nu prin trândăvie. Noi n'avem tradiții culturale într'o măsură cu Francezii, Germanii etc., noi am fost sclavii altora. Și nu suntem noi de vină. Cauza tuturor neajunsurilor au fost stările politice și vecinătatea geografică. Acest lucru se potrivește în general pentru toți Români. Cei din regat însă s'au apucat de lucru de cu vreme și n'au așteptat mura coaptă. Ei și-au format

Momente din viața Regelui Carol.

— Culese și traduse după Memoriile Regelui. —
 De Ion Scurtu.

Chestiunea Basarabiei. — Misiunea contelui Ignatiev și răspunsul Domnitorului. — Scrisoarea moștenitorului de tron al Germaniei. — O telegramă a marelui duce Nicolae. — Domnitorul către țarul Rusiei. — Răspunsul la telegrama marelui duce. — Camera și senatul în unanimitate protestează contra răpirii Basarabiei. — Rusia neînduplecată. — Austro-Ungaria se teme că România vor anexa Vidinul. — Domnitorul cere sprijinul împăratului german. — Cogălniceanu către prințul Gorceacoff: glasul și sufletul țării pentru apărarea moșiei străbune!

20 Ianuarie (1 Febr.) 1878. Domnitorul primește în audiență pe ministrul de externe Cogălniceanu. Acesta crede că opinia publică ar trebui pregătită pentru pierderea Basarabiei; Cogălniceanu ar fi presimțit de mult această nenorocire. Dar domnitorul își exprimă convingerea că țara nu poate să cedeze, până ce nu vor fi sleite toate mijloacele pentru zăcărnirea acestei pierderi; El însuși are de gând să se adreseze împăratului Alexandru de-a dreptul.

Seara, contele Ignatiev este oaspele perechei princiare. În timpul mesei, Ignatiev atinge, ca din întâmplare, posibilitatea alegerii domnitorului în scaunul de principe al Bulgariei și

chiar îl întreabă pe domnitor ce-ar face într'o asemenea eventualitate? Domnitorul se ferește a da vre-un răspuns, schimbând subiectul conversației. — Trecând la chestiunea Basarabiei, Ignatiev crede a fi primit impresiunea, că ministrul român ar fi mai curând dispuși decât domnitorul însuși a ceda Basarabia în schimbul Dobrogei. Domnitorul răspunde cu toată gravitatea, că ministrul Săi simt împreună cu Dânsul greutatea uriașă a răspunderii și lămură pe larg situația internă și externă ce s'ar naște pentru țară și pentru Dânsul după cedarea Basarabiei.

21 Ian. (2 Febr.) Domnitorul primește în audiență pe ministrul Câmpineanu, sosit dela Berlin cu o scrisoare a prințului moștenitor, care l-a arătat multă simpatie. Într'o convorbire cu Bülow, reprezentantul principelui Bismarck, Câmpineanu a rămas cu impresiunea că Basarabia este pierdută pentru România.

Prințul moștenitor german scrie domnitorului între altele:

„Mi-a plăcut expunerea clară și sinceră a ministrului tău Câmpineanu despre mahnirea României și despre teama ce aveți că Rusia vă va trata rău; am înțeles pe deplin și grija lui adâncă de viitorul vostru. Dar vei înțelege și tu că deocamdată este pentru noi cu neputință a ieși din perfecta noastră neutralitate, până ce desbaterile unui congres nu vor provoca marile puteri să-și spună părerile.

„Cu toate acestea, îndată după convorbirea mea cu Câmpineanu, am prezintat ministerului

nostru de externe un raport, arătând lămurit cum stau lucrurile.

„Am fost nespuse de fericit, când împăratul mi-a comunicat că ți-a conferit ordinul „Pour le mérit”, căci l'ai meritat într'adevăr pe bună dreptate. Aici spun tuturor cât sunt de mândru, că unul din neamul nostru a fost merit să-i ceară Rusii ajutorul său grabnic și că a trebuit să se vorbească de-o armată *ruso-română*, când sortii căzură la Plevna! Am spus acest lucru și la curte, în fața foștilor tăi camarazi de arme.

22 Ianuarie (3 Februarie. Din Adrianopol Domnitorul primește, cu data de 19/31 Ianuarie, următoarea telegramă a Marelui Duce Nicolae:

„Te felicit pentru sfârșitul norocos al războiului. Bazele păcii, propuse de noi, fiind primite de Înalta Poartă, am semnat un armistițiu pentru tot timpul cât vor ține negocierile de pace; în consecință Te rog să dai ordin pentru încetarea imediată a operațiilor militare și să Te pregătești a ocupa cu trupele Tale Vidinul și Belogradgicul, pe cari trebuie să ni le cedeze Turcii; detaliile armistițiului și data evacuării cetăților vor fi trimise printr'un curier”.

Colonelul Candiano Popescu pleacă la Petersburg cu această scrisoare a Domnitorului către Tarul Rusiei:

„Generalul Ignatiev mi-a înmănat scrisoarea ce Majestatea Voastră mi-a făcut cinstea a-mi adresa și mi-a împărțit dorința guvernului

școli particulare, au potocnit adesea, dar s'au ridicat într'una apărându-și interesele mari culturale. La ei chiar legislațiunea stă la o înălțime și *legea lor școlară* din 23 Martie 1898 a stors admirațiunea multor specialiști. Sufletul acestei legi a fost Sp. Haret, cel mai distins ministru al țării românești, care are merite neperitoare pentru cultura poporului român.

Noi cei din Ungaria stăm foarte slab. Legislațiunea noastră e îndreptată contra intereselor popoarelor și suferă de o manie specială de a aservi toate intereselor maghiare. Așa însă nu vom ajunge departe, căci cultura va stagna numai temporalmente și se va resbuna amar. Bărbații de stat din țara noastră, cari au cunoscut într'adevăr slăbiciunile poporului maghiar au fost juști și nu s'au lăsat răpiți de himere și fantazii. Ei au fost drepti și au lucrat corect.

Azi se impune însă o reformă mare a legii școlare. Și la îndeplinirea acestei reforme trebuie să presideze adevăratele resoane de stat — conduse de interesele popoarelor — iar nu fantaziile declamatorice ale unor legistatori, cari își schimbă părerile ca și lupul părul.

Dar și până ce se va face reforma noi am putea pregăti terenul prin unirea școlilor de teologie și pedagogie. Aceste sunt unicele școli, cari pregătesc bărbați pentru stările noastre sociale: preoți și învățători. Ne văițăm neinterupt că atât preoții cât și învățătorii nu răspund trebuințelor moderne de azi. Nu e mirare, dacă nu răspund. Nu ei poartă vina, ci numai noi. Noi nu ne am înțeleș niciodată ce ar fi de făcut, ca aceste școli să ne crească bărbați folositori societății. Dacă viața a dovedit contrarul, sau dacă forurile de control ale statului au timbrat unele porniri noi ne-am târguit și iar ne-am târguit cu sărăcia. Când era mai pe aci să închidem unele școli, ca să întărim altele centrale ne-a cuprins sentimentalismul și ambițiunile locale au zădărnicit fapte mari și frumoase.

Concentrate aceste școli ne-ar întări pornirile culturale adunând la un loc elevii și

profesorii. Contribuind la susținerea lor toate trei eparhiile și folosindu-ne și de ajutorul statului, acesta fiind un drept câștigat, am putea cu mai mare ușurință susține niște școli folositoare și astfel le-am perfecționa într'una și le-am adapta trebuințelor culturale. Iar profesorii având salare regulate și elevi mulți ar fi siliți să învețe neconținut și să stea la înălțimea chemării lor. Din școlile aceste ar resări universitatea românească cu trebuințe culturale românești. Evident că reforma ar aduce cu sine și întărirea școlii și înălțarea ei din academiile speciale la un fel de universitate românească din patria noastră. Făcuți acești pași de lipsă ne vom putea cutega mai serios și la cooperarea noastră a tuturor fără deosebire de confesiune, căci acesta ar fi scopul final. Până când vom fi desbinați școlile vor îndulci numai loviturile, iar nu le vor îndepărta. Ne lipsește deci o elevare sufletească pornită dintr'o bază absolut morală, care să aibă în vedere ființa și existența poporului nostru pe aceste plaiuri. *Momentul e decisiv, să poftescă deci cei chemați să facă propunerea serios și lucrul se va face!*

In așteptare.

Din Maramurăș până la Bucovina și Brașov, toată suflarea românească a așteptat cu o nerăbdare arzătoare rezultatul consfăturilor comitetului partidului nostru național. Fiecare dintre noi a simțit în ascunsul sufletului său *însemnătatea istorică* a zilelor ce au trecut. Din comunicatele permise de discrețiunea obligată ne putem da seama numai de un singur rezultat: *deplină solidaritate între toți bărbații din fruntea partidului național român în toate chestiunile principiare*. Această solidaritate, nu ne îndoiim, se va manifesta și în *plenul conferinței naționale* apropiate, care va ratifica rezoluțiunea dintre comitet și guvern, dacă se va ajunge la un rezultat pozitiv. Tot solidari vom rămânea însă și atunci, *dacă ar eșua tratativele în cursere*.

Ținem să accentuăm aceasta nu pro domo, ci pentru cercurile străine, pentru partidele maghiare, cari nici în aceste momente de o rară importanță în viața statului ungar, nu se pot desbrăca de patimă, nu află accentele judecării obiective și nu recunoșc partidul național român ca factor politic.

Mai mult ca ori când în timpul mai recent, presa maghiară, aproape fără deosebire de partid, dovedește o ignorare uimitoare a realității și a legilor existente chiar. Bărbați culți de altfel, ca *György Fndre*, fost ministru, ne pun pe-o treaptă cu Ciangăii din Moldova. Nu iau în considerare numărul, cultura și simțul demnității noastre naționale. Nu se pot împăca cu gândul, că noi formăm un popor compact, cu o ființă bine definită, cu tradiții, cu putere și voință de-a trăi o viață națională în cadrul statului. Nu pot face pasul unic pe terenul real, că *un popor ca totalitate* stă în fața statului, cere lecuirea doleanțelor, pretinde drepturi și garanții pentru dezvoltarea sa în viitor — iar *nu* indivizi dornici de căpătuiele personale.

Opinia publică maghiară e în fierbere, se agită la extaz chiar și numai în urma faptului, că guvernul țării stă de vorbă cu reprezentanții partidului național român. Uită, că datorită guvernului este aplicarea de-o potrivă a legilor față de toate popoarele din țară. Uită că liniștea și bunăstarea, libertatea și armonia cetățenilor dau țării unei țări. Făuritorii opiniei publice maghiare în orbirea lor șovinistă nu văd că prăbușirea Turciei a fost rezultatul fatal al guvernării fără cap și al lipsei de armonie și pace între popoarele ce o alcătuiau. Turcia s'a prăbușit sub povara păcatelor proprii. Macedonia i-a fost boala. Nerezolvirea la timp a chestiunii de naționalitate i-a dat lovitura de grație.

Ungaria trebuie să prevină o astfel de soarte. Guvernul acesta, ori altul, trebuie să afe un modus vivendi cinstit pentru toate neamurile din țară, *cu respectarea sentimentului de rasă*. Dacă Maghiarilor li-e scump sentimentul de rasă, dacă li doare soarta rudeniiilor lor — forate îndepărtate — Finlandez, Turci și Bulgari, de ce condamnă și nu admit acest nobil și puternic sentiment și la noi? Dreptate are contele Tisza, că sentimentul de rasă e mai puternic în inima lui, decât sentimentul de cetățean. Tot aceasta o profesăm și noi. *Nu mai ca Români bunii putem fi cinstiți cetățeni ungari*. Nu ca indivizi răsleți, ci ca membri ai poporului român vrem să trăim și să ne validăm în cetățenia ungară.

Desbrace-se Maghiarii de ură și aversiune față de noi, admită ceea ce ne compete și va cădea dintr'ei noi părțile ce desparte două rase, a căror existență e condiționată una de alta.

Când va urma o astfel de schimbare în spiritul public maghiar nu putem prevedea. *Dispune* șeful guvernului actual de țaria sufletească și de energia dictată de convingerea și prevederea bărbatului de stat în poziție responsabilă —, pentru ca să facă un pas hotărîtor și puternic în această direcțiune, e chestia zilelor viitoare. Ori care va fi răspunsul guvernului la rezoluțiunea prezentată de delegații partidului național român, pe noi ne va găsi solidari. Guvernul s'a putut convinge din ex-

imperial de a vedea înfăptuindu-se, cu prilejul păcii, oarecari schimbări de teritoriu.

„Majestatea Voastră știe cât sunt de fericit întotdeauna de a-I fi personal agreabil și cât de mândru mă simt a fi putut dovedi, în măsura slabelor mele mijloace, deosebita mea atențiune față de dorințele M. Voastre în cursul evenimentelor din urmă.

„Trecutul este dar o cheazăsigură despre dispozițiunilor mele de a cerceta și de a găsi soluțiunile cele mai împăciuitoare.

„Chestiunile rectificărilor de hotare sunt întotdeauna cele mai delicate, atingând deaproape susceptibilitățile naționale, și de aceea merită o atențiune cu totul particulară.

„Este, prin urmare, o datorie pentru mine a nu tănui față de Majestatea Voastră greutățile ce ar întâmpina în România propunerea unor anumite schimbări.

„Încrezător în mărinimia, de care M. Voastră a dat dovezi atât de strălucite, când a luat în mâinile Sale apărarea naționalităților subjugate din Răsărit știind să asigure prin mărețele biruinți ale armatelor Sale, isbânda marelui cauze, al cărei triumf a fost urmărit cu o stăruință atât de generoasă din partea Suveranilor Rusiei, — încrezător deasemenea în asigurările neprețuite, pe cari am avut fericirea a le auzi din viul grai al M. Voastre, îndrăznesc a nădăjdui că guvernul M. Voastre va găsi o soluție ce n'ar micșora demnitatea României și ar ocroti interesele sale.

„M. Voastră va vedea crescând și mai mult, dacă mai este cu puțință, sentimentele de recunoștință și devotament, de cari sunt pline inimile românești către Augusta Sa persoană”.

23 Ianuarie (4 Februarie). De dimineață se fine la Palat un consiliu de miniștri, hotărîndu-se între altele și telegrama următoare către Marele Duce Nicolae:

„Am primit telegrama prin care Alteta Voastră Imperială îmi vestește încheierea armistițiului. Înainte de toate felicit din toată inima pe Alteta Voastră și viteaza armată imperială pentru strălucitele isbânzi și pentru glorioasele rezultate dobândite. Îmi pare foarte rău că la St. Petersburg nu s'a ținut socoteală de rugămintea noastră ca delegatul român să participe la încheierea armistițiului în calitatea de reprezentant al unei națiuni beligerante și aliate. Acest lucru pune guvernul meu într'o situație foarte grea față de țară. Făcând în acelaș timp rezervele mele asupra acestei excluderi nemeșitate, voi da ordinul de pregătire pentru ocuparea Vidinului și Belogradgicului, și voi ține zălog aceste cetăți și celelalte orașe de pe malul Dunării, până la plata cheltuielilor de rășboiu și a despăgubirilor ce Turcia datorează României. *Carol*”.

La cameră și senat se depun astăzi, în ședință secretă, documente diplomatice ale tratativelor cu Rusia: în mijlocul fierberii generale reprezentanții națiunii declară, că România va lăsa să i se răpească Basarabia numai cu forța!

Ministrul de externe Cogălniceanu a trimis generalului Ghica, reprezentantului României la Petersburg, instrucțiuni privitoare la chestiunea Basarabiei, cerându-i să comunice prințului Gorceacoff impresiunea sdrobitoare ce au provocat în toată țara pretențiunile Rusiei: nu există suflet de român, ori căruia partid ar aparține, care să fie în stare a iscăli un tratat pentru cedarea teritoriului recunoscut odinioară României de marile puteri.

Domnitorul ordonă încetarea ostilităților în fața Vidinului. Nouă zile de-a rândul a ținut bombardarea cetății, care a luat foc în mai multe părți, aruncând pe locuitori în brațele desnădejzii.

24 Ianuarie (5 Februarie). Primul ministru Brătianu raportează Domnitorului despre fierberea ce domnește la cameră și senat.

Este și astăzi ședință secretă; reprezentanții națiunii țin morțiș la gândul nerealizabil ca România să apere cu arma în mână, până la extrem, integritatea teritoriului său.

Pornirea dușmănoasă împotriva Rusiei crește mereu și ar putea provoca o gravă primejdie; chiar și bărbați de stat încercați sfătuiesc guvernul a se împotrivi cu energie!

(Va urma.)

perlenele
țional rom
administra
de dreptu
treg, unui
țional rom
lele unui p
câți memb

Preven
țional atin
cum o bru
ciune și r
cele mai e

Cuprin
naștem în
normale în
până unde
ționale a
de sentime
tul nostru
bare noi n
părerea ac
actuala or
cirea.

Ori car
ferinței na
mai depar

Reichs
ghiare.

„Reichspo
cu tratat
pera dus
a impiede
ceea ce n
viată ale
reselor po

„Dacă
post” — i

cu Româ
trebuie să
zace la in
e vorba d

Maghiari
loase și r
de un suc
poarele ei
problemă
strâns leg
ticeii noa

Bătrân

Ca să tr
Bosforului,
care așteap
moase, drag
vând un tă

Singură,
rândul, ave
nici perne
din bucati d
ca asta, at
bătrân, imb
brutal, pent
nonă și imp

Dar când
eran făcute
bătrâne, ne
țisare mai

pentru a n
barcagiului,
și de grija.

Inima-mi
ziua fui tris
iar, să aleg
și s'o iau m

Dar, a d
s'o mai găs
toate lucrur
una nu mi-
derarea făc
diană, mult

*) Din v
mant”.

periențele trecutului, că solidaritatea partidului național român, nu poate fi spartă nici prin terorism administrativ, nici prin momeli personale. E vorba de drepturi naturale, ce compet unui popor întreg, unui organism viu, încheiat în partidul național român cu reprezentanți după toate regulile unui partid politic, irelevant, că acel partid de câți membri dispune în parlament.

Prevenirea contelui Tisza față de comitetul național atinge întreg poporul român, întocmai după cum o bruscare a acestuia ar umplea de amărăciune și revoltă toate sufletele românești până la cele mai extreme periferii.

Cuprinsul rezoluției, cum am spus nu-l cunoaștem încă, știm însă, că dorința de a crea stări normale între cârmuire și poporul român a mers până unde numai principiul existenței noastre naționale a putut permite. Dacă guvernul e animat de sentimente juste și echitabile, va accepta punctul nostru de vedere, iar de nu?... La această întrebare noi nu vrem să răspundem, nevoind a accepta părerea acelora, cari susțin, că poporul român, în actuala organizație de stat, nu-și poate afla fericierea.

Ori care ar fi rezultatul, cerem convocarea conținței naționale, pentru ca să hotărască ținuta pe mai departe a partidului național român.

Dr. Vasile Meșter.

Reichspost despre tratativele româno-maghiare. Organul creștin-socialilor din Viena „Reichspost” ocupându-se într-un număr recent cu tratativele româno-maghiare, combate opera dusemănoasă a partidelor opoziționale de a împiedeca rezultatul favorabil al tratativelor, ceea ce nu numai că e împotriva intereselor de viață ale monarhiei, ci chiar și împotriva intereselor poporului maghiar.

„Dacă se va putea ajunge — scrie „Reichspost” — în forma unei înțelegeri, la un rezultat cu Români, aceasta ar fi un progres, de care trebuie să se bucure fiecare cetățean, căruia îi zace la inimă binele monarhiei. Pentru Români e vorba de un succes al dreptății, iar pentru Maghiari de împiedecarea unei izolări periculoase și restabilirea ordinii interne, precum și de un succes al misiunii monarhiei față de popoarele ei. În nici un alt caz, nu există o altă problemă a politicii interne, care să fie așa strâns legată de premisele importante ale politicii noastre externe. E o operă ace-

Pierre Loti.

Bătrâna barcă, bătrânul barcagiu*).

Ca să treci după cheiul Thérapia pe cellalt mal al Bosforului, trebuie să-ți alegi o barcă din mulțimea care așteaptă gata de plecare, cele mai multe frumoase, dragut vâpsite, cu perne de catifea, fiecare având un tânăr văslas, cu brațele vânjoase.

Singură, cea mai apropiată, aceea căreia îi venia rândul, avea o înfățișare sărăcăcioasă față de celelalte: nici perne de catifea, dar valtrope de indiană, făcute din bucăți de felurite culori, foarte solidă mai ales, barca asta, atât de bătrână, era condusă de un barcagiu bătrân, îmbrăcat cu niște sdrențe! Refuzai aproape brutal, pentru a mă urea în barca următoare, care era nouă și împodobită.

Dar când mă așezai, văzui cu câtă grijă ingenioasă erau făcute valtropele de indiană: opera vre-unei femei bătrâne, nevasta acestui bătrân, pentru a da o înfățișare mai aleasă bărcii lor atât de sărăcăcioasă, și pentru a nu goni mușterii. Mai ales văzui privirea barcagiului, o privire plină de imputare, de resignare și de grijă....

Înima-mi fu străbătută de un fior de milă, și toată ziua fui trist. Îmi pusei în gând ca a doua zi să viu iar, să aleg acea barcă bătrână dintre toate celelalte, și să iau mereu de câte ori voiu avea nevoie.

Dar, a doua zi, și nici în celelalte zile, nu putui să o mai gădesc. Și — poate-i cam copilăresc, — din toate lucrurile rele pe cari le-am făcut în viață, nici una nu mi-a lăsat mai multe remușcări ca desconsiderarea făcută bătrânului barcagiu, valtrapelor de indiană, multelor fășii roșii atât de îngrijite așezate.

Trad. de Traian Gh. Șoimu.

* Din volumul: „Le chateau de la Belle-Au-Dormant”.

sta, care merită o stăruință neștrămutată și o promovare înimoasă. *Ea nu poate fi creată prin jertle unilaterale, ci numai prin prevenire. Conte Ștefan Tisza să prindă deci strâns mâna ce i s'a întins deja în chip cinstit!*

Nouile cercuri electorale. Se anunță din Budapesta: Ministrul de interne Ioan Sándor va depune în sesiunea de Mercuri sau Joi, pe biroul camerei proiectul despre noua arondare a cercurilor electorale. Proiectul a primit deja sancțiunea prealabilă și prezentarea lui în cameră e numai chestie de formă.

Jurământul miniștrilor numiți consilieri intimi. Ni se anunță din Viena: Sâmbătă înainte de amiază la orele 10 au depus jurământul în fața Maj. Sale monarhului, în calitate de consilieri intimi miniștrii ungari: Eugen Baiogh, de justiție, Ioan Sándor, de interne și baronul Ioan Harkányi de comerț.

Miniștrii au fost primiți apoi în audiență privată de către Maj. Sa.

Momente.

In jurul tratativelor româno-maghiare.

Arad, 26 Ianuarie.

Aflăm că delegații comitetului nostru național, dd. Mihali, Maniu și Branisce vor reîncepe discuțiunile cu contele Tisza, primul ministru, abia poimâne Miercuri ori Joi. De îndată-ce aceste discuții se vor termina comitetul nostru național va fi convocat din nou la Budapesta. Comitetul va delibera din nou asupra propozițiilor contelui Tisza și, e foarte probabil că, cu această ocazie, se va da publicității întreg materialul tratativelor, oricare ar fi rezultatul lor.

Se crede, că primul ministru, contele Tisza, se va lăsa interpelat fără întârziere din partea unui deputat guvernamental și că va lămurii, la rândul-i, în cameră, întreg materialul tratativelor, aducând țării la cunoștință cuprinsul eventualului acord cu conducătorii poporului românesc.

Până atunci va domni cea mai desăvârșită tăcere asupra chestiunii. Publicul românesc să nu dea crezare intrigilor din ziarele opoziției maghiare, ci să aștepte în liniște rezultatul, care nu va putea să fie decât adecvat evoluției istorice a neamului nostru din Ungaria.

Primatele Csernoch și episcopul Miklóssy.

Ziarul socialist „Népszava” pretinde a ști următoarele:

„Episcopul gr. cat. al Hajdudoroghului, Ștefan Miklóssy, a avut, acum Sâmbătă o consfătuire cu primatele bisericii rom. cat. Ioan Csernoch, cu privire la importante chestiuni bisericești. Renegatul primat, care pactează și el cu contele Ștefan Tisza, voiește acum să-l înduplece pe episcopul de Hajdudorogh să puie piedeci în calea reanexării parohiilor românești din noua episcopie de Hajdudoroh la episcopiile românești. Ioan Csernoch și-a dat deplina aprobare cu privire la pactul cu Români și n'a avut nimic de obiectat nici împotriva înstrăinării părții celei mai însemnate din comunele noii episcopii. În schimb el a cerut guvernului împlinirea unei dorințe, care e visul visurilor catolice, și anume: asigurării în ce privește înlăptuirea autonomiei catolice. Tisza cel reformat, curatorul suprem al bisericii reformate, și-a dat învoirea, cu o ușurință proprie celei mai mari inconștiențe, în scopul ca biserica rom. cat. să fure averea de vre-o 200 milioane a fondurilor religioase și de instrucție, avere ce-i compete statului. În adevăr aceasta nu e o jertfă prea mare, când ne gândim că în schimbul ei deputații români vor fi mânați în ciurda mamelucilor! Csernoch s'a învoit ca din cele 200 milioane să capete vre-o câteva milioane și Români. Autonomia bisericii

gr. cat., — împotriva căreia, până bine de curând, luptau mai mult chiar prelații catolici, — constituie unul din punctele principale ale pactului românesc”.

Va înțelege ori cine că conținutul discuției ce va fi avut loc între Csernoch și Miklóssy n'a fost telegrafiat imediat ziarului „Népszava”. Afirmatiile sunt deci pure combinații, cari tradează totuși, odată mai mult cât de fals este steagul socialismului în Ungaria, când în culele lui poate să se adăpostească praful pizmei confesionaliste. Ori de ce subliniază „Népszava” că Tisza e reformat, și de ce o doare că bisericii romano-catolice i s'ar lua(?) câteva milioane? Da, biserica rom. cat. ori cât de urgentă celor dela „Népszava” e totuși o biserică ungurească, iar în ruda steagului socialist din Ungaria flutură aceleași frunze tricolore ca de brăclinarul stăvarilor de pe Alföld.

Acțiunea opoziției maghiare.

Partidele kossuthiste, partidul andrássyst și cel cerical au hotărât în comun acord să organizeze, începând de acum Duminecă, adunări publice în țara întreagă și să agite pentru zădărnicierea „pactului” cu Români, nădăjduind dela această zădărniciere căderea cabinetului Tisza.

Cele dintâi adunări se țin în Orosháza, Aiud (circumscripția fostului prim-ministru Ladislau Lukács) și Magyarkanizsa. Vor lua parte toți corifeii opoziției.

Poetul Ady către d. Octavian Goga.

In Világ de Duminecă, cunoscutul poet decadent maghiar Ady adresează dlui Octavian Goga o scrisoare deschisă, încercând să-l desmânte pe laureatul nostru conducător dela ori ce ingerință în încheierea unui pact cu guvernul contelui Tisza, care pact n'ar putea să fie decât deopotrivă de dezastruos celor două neamuri: unguresc și românesc.

Poetul Ady depreciază în chipul cel mai regretabil rostul atitudinii comitetului nostru și tradează, că tradiționalele prejudecăți ale intelectualismului maghiar și-au imprimat pecetea și asupra gândirii unui om, care se complace în rolul artistului elevat și imparțial.

Cu această scrisoare ne vom ocupa probabil în numărul nostru viitor, pentru că ea reflectă viu greșurile mintale ale potrivnicilor noștri.

Contele Andrássy despre declarațiile dlor Ottokar Czernin și Take Ionescu.

Atât declarațiile contelui Ottokar Czernin, cât și cele făcute de d. Take Ionescu sunt reproduse azi de întreaga presa ungurească. Ziarul „Pesti Hirlap” i-a cerut cu acest prilej părerea contelui Iuliu Andrássy, care e antagonistul cel mai neîmpăcat al contelui Tisza. Conte Andrássy a făcut declarații lungi din cari reținem:

— Declarațiile contelui Czernin — a zis el — compromit grav pe contele Tisza. Ele dovedesc că tratativele cu Români se fac sub presiunea situației externe. Dar România nu va fi sincer alipită la tripla alianță, decât văzându-și astfel interesele deplin garantate. Tratativele cu Români din Ungaria sunt deci de prisos. Reușind tratativele, *Români din Ungaria vor fi mulțumitori regelui român, iar nu nouă.*

— Declarația contelui Czernin că, *Români din Ungaria nu sunt în posesiunea drepturilor ce li se cuvin, înseamnă o critică zdrobitoare la adresa tratativelor începute de contele Tisza. Aceste tratative confirmă plângerile din trecut și pe cele de azi ale Românilor. Dar e de-a dreptul îngrozitoare perspectiva ce ne deschide contele Czernin, când zice, că nesuccesul tratativelor ar însemna o nenorocire atât pentru Austria cât și pentru Ungaria.* Părerea aceasta ne lasă să întrevedem motivele de cari a ascultat contele Tisza inițiind tratativele. Nu trebuie să trăim în particular cu fiecare naționalitate nemaghiară, ci să supunem unei revizii generale politica noastră față de ele. Atunci se va atenua chestiunea de naționalitate, deși nu va fi deslegată definitiv.

Aceste declarații ale contelui Andrássy resfrâng o atitudine puțin fixată, ce nu se poate

INFORMAȚIUNI

Pierre Loti.

București, 25 Ianuarie.

Pierre Loti, scriitorul francez de celebritate universală, a fost distins de președintele republicii franceze cu gradul de mare ofițer al Legiunii de onoare. Aceasta în semn de recunoștință din partea patriei pentru numele bun ce a răspândit Pierre Loti genului francez, pe toate continentele, cum puțin și numai dintre cei mai mari fii ai Franței. Pentru marile sale literare Loti a luat deja de mult suprema distincție, fiind ales în Academia Franceză.

Pierre Loti poate fi numit om fericit. El poate avea satisfacții sufletești cum puțin contemporani. Avid de a cunoaște natura, ca ofițer în marina de război a Franței, Pierre Loti (cu numele său adevărat Julien Viaud) are bogatul prilej de a trăi sub toate zonele, de a contempla toate orizonturile. Fiere extrem de impresionabilă, el e simțitor pentru toate nuanțele indefinibile sub cari el manifestă frumosul în univers, fie ca infinit variată, eternă înfățișare a naturii gigantice, fie ca vană licărire de bucurii și dureri a trecătoarei comedii de pitică existență omenească.

Operele lui Pierre Loti sunt din tot ce s'a produs mai frumos în literatură. Inspirat de o imaginație pură, impresia ce exhalează este de indicibilă noblete.

Și nu cunoaștem lectură mai vrednică de a fi cunoscută și tot mereu recitată. A fost norocos faptul că scrierile sale au eucerit imediat din momentul când au apărut, și n'au avut de a lupta cu obiceiul mai toate capodoperele. Ele se cetesc cu același interes, și vor fi între puținele opere literare cari vor rămâne, din sumedenia ce se publică în zilele noastre ușor producătoare*).

Acțiunile cari se agită în ele sunt din acelea cari nu se schimbă, cadrul care le cuprinde e vecinic, iar personajele sunt prezintate cu însușirile lor tipice, pretutindeni aceleași, simple omenești.

Intr'adevăr, cu toate că, d. ex. în „Pescar de Islanda” sunt oameni și locuri de inspirație bretonă, totuși, țară și persoane ne par de mult cunoscute: buna bunică Moan, și visătoarea Gaud cea frumoasă ca o domnișoară dela oraș, Yann și Silvestru, bietul Silvestru timid, și toate micile lor suferințe sfâșietoare, toate ne par lucruri cari privesc suflete ce am cunoscut și ne fac să ne intristăm sincer de jalea lor, să ne induisăm de stângerea bravului tinerel Silvestru pe ocean, de durerea celor ce au rămas după el, Gaud, Yann, și biata bunică Moan.

Inimă umanității afinite în dedesubturile ei palpita în opera lui Pierre Loti, îmbrățișată de natura imensă, calmă și indiferentă de pasiunile omului.

C. Nedelcu.

Arad, 26 Ianuarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ger, zăpadă.

Prognostic telegrafic: ger, zăpadă.

Temperatura la amiază a fost — 9.0 C.

Conferințe publice în Arad. Ieri (Duminecă) la orele 5 d. a. a avut loc a III-a conferință în seria conferințelor publice, a căror inițiativă a luat-o Reuniunea femeilor române din Arad. A fost de față public distins și numeros. D-soara **Mărioara Trailescu** a făcut începutul executând o piesă la pian. A urmat o elevă a școlii de fete, cetind o scurtă biografie și apreciere a lui **Gh. Coșbuc**. Alte câteva eleve au cetit diferite poezii de ale marelui poet, dovedind înțelegere și având o pronunție îndeajuns de corectă. D-soara **Anuța Pop** și d-soara **Mărioara Trailescu** au cântat apoi fermecător o piesă pentru patru mâni la pian, stârnind un potop de aplauze. Precedat de așa frumoase prestații a luat cuvântul d-nul prof. seminarial **Dr. Lazar Iacob**, spunând liber conferința anunțată, despre agitațiile religioase pe timpul lui **Inocenție Micu-Klein**. D-sa face în scurte linii un tablou al stărilor

Din romanele lui Pierre Loti, cel mai clasic doară „Pescar de Islanda”, este tradus frumos în românește de dl C. Sandu-Aldea. Traducerea germană o făcuse însăși M. S. Regina Carmen Sylva, o admiratoare congenială a lui Pierre Loti.

de atunci, a vânătoarei ce se făcea după noi, și în mijlocul acestora — ca un contrast izbitor — se înalță figura luminoasă a episcopului **Inocenție Micu-Klein**. Ne povestește pe scurt viața acestui mare arhieru și ne evocă luptele ce-a trebuit să le ducă el, până ce exilul l-a primit pentru totdeauna. Expunerea clară și distinsă a dlui **Dr. Lazar Iacob** a fost ascultată cu vie atenție de cei de față. În zilele în cari trăim e bine să se evocă cât mai des figurile marilor dispăruți, cari au luptat mai cu tărie poate pentru aceleași drepturi. Luptele lor s'au prelungit până acum și cine știe când se vor sfârși și cari vor fi rezultatele lor.

Elevul teologiei noastre, d. **Marșieu**, a declarat apoi **Carol IX**. De încheiere a mai fost un punct la pian.

Reuniunea femeilor române a făcut o faptă bună când s'a gândit la aranjarea acestor conferințe cari — după cum vedem — sunt din ce în ce mai variate și mai interesante.

Regele României distins de regele Spaniei. Din Madrid se anunță: Regele Spaniei l-a numit pe regele **Carol al României** colonel onorar al regimentului 20 de geniu.

Dna Veturia Triteanu, mult apreciată noastră artistă, va da o serie de concerte în România, și anume, la 20 Ianuarie v. în amfiteatrul Ateneului Român din București, la 22 în Ploiești, 24 Constanța, 2 Februarie în Craiova. Toate concertele vor fi în beneficiul societății Doamnelor Rom. Ortodoxe, la al cărei congres din 1913 d-na Triteanu a avut, la Iași, splendid succes. Ar fi de dorit ca măiastra cântăreață să deuteze și în alte orașe ale Țării, ducând pretutindeni în triumful cu arta sa, frumuseța neîntrecută a doinelor noastre.

Directorul general al teatrelor din România. Am publicat în săptămâna trecută știrea, că scriitorul **Al. Brătescu-Voinești** va fi numit director general al teatrelor din România. În același timp unele ziare din țară aduceau știrea că în acest post a fost numit cunoscutul autor dramatic d. **G. Diamandy**, având ca subdirector pe cunoscutul scriitor d. **H. Lecca**. Ziarele cari ne-au sosit azi scriu, că s'a stabilit definitiv numirea dlui **Brătescu-Voinești** ca director al teatrelor.

Pentru flota națională a României. Domnul **I. Niculescu-Dorobanț** președintele societății agricole centrale a depus la Banca Națională a României suma de 30.000 franci pentru fondul flotei naționale.

Procesul Rutenilor. Încă două zile și probabil ascultarea acuzațiilor în procesul Rutenilor se va termina. Va urma apoi ascultarea martorilor în număr de 244.

Acuzații ascultați până acum — se poate zice — au negat unanim acuzațiile ridicate împotriva lor. E interesant că nu numai acuzații din comitatul Maramurăș ci și cei din celelalte comitate s'au plâns de terorismul jandarmeriei, cari l'au avut de suferit.

Acuzatul **Pantelimon Brody**, un țaran de 55 ani din Ciogova-mare, făcându-l președintele atent, că și-a recunoscut vinovăția în fața judelei de instrucție, a depus, că nu-și mai poate aduce aminte, de cele ce s'a spus atunci, căci jandarmii l'au bătut așa de rău, încât turnând peste el apă rece, l'au mai putut readuce cu viață. Iar când i s'a făcut perchiiziție, jandarmii l'au bătut din nou, încât de atunci nici azi nu mai poate lucra.

Fiu al acuzatului se află în mănăstirea din Athos, unde se pregătește de preot pravoslavnic.

Nu mai puțin senzatională e depunerea lui **V. Kutzina**, din Vainat, care s'a făcut pravoslavnic pentru că preotul lor **Alexandru Kimak** le-a dat permisiune contrariilor lui, să depună jurământ fals împotriva lui. Acuzatul spune că preotul lor, tratează cu ei ca cu niște câni. Declară că e de credința pravoslavă și în aceasta va rămâne și pe viitor. Spune apoi că a fost de două

ori în străinătate, dar pentru că își iubeste patria s'a întors iarăși acasă.

Tot astfel au respins acuzațiile și acuzații din **Bocsko și Lonka**.

Acuzatul **Mihai Brozsuk** un țaran de 18 ani, declară că nu se simte vinovat de acuzația ridicată de către procuror împotriva lui, că el ar fi răspândit apeluri agitatoare între Ruteni. Nu se simte vinovat pentru că nu știa, ce conțin broșurile, pe cari el le-a găsit în traistă la mamă-sa și le-a luat ca să se joace cu ele, fiind încă băiat de școală. El a împărțit din aceste broșuri și conșcolarilor săi.

În numărul său mai recent, ziarul rus „**Novoje Vremja**” publică știrea, că **Bobrzinsky**, fiind încumostințat din partea apărătorului **Dr. Klein** că nu se va lua nici o măsură împotriva lui de către autoritățile ungare, va sosi pe la mijlocul lui Ianuarie v. în Sighetul Marmăției, ca să depună în procesul Rutenilor.

Cu **Brobzinsky** deodată vor sosi în Sighetul Marmăției și mai mulți membri naționaliști ai dumei rusești.

Un mare resens a provocat în cercurile iuristilor, cari sunt de față la desbaterea procesului Rutenilor, răspunsul primului ministru la interpelația deputatului **Beszkid**. I se reproșează primului ministru că nici atâta trudă nu și-a luat ca să se informeze asupra procesului Rutenilor. Căci afirmația că juzii n'ar cunoaște limba ruteană nu corespunde adevărului. Cei mai mulți juzi ai tribunalului cunosc de fapt limba Rutenilor din Maramures.

Tot astfel nu e corectă nici motivarea primului ministru privitor la însărcinarea judecătoriai din **Debrețin** cu desbaterea acestui proces.

Nouii alegeri în Bulgaria. După cum anunță o telegramă din Sofia, primul ministru **Radoslavov**, ministrul de finanțe **Toncev** și fostul ministru **Ghenadiev** au început azi campania electorală. Toți trei au desmintit energic știrile că guvernul bulgar s'ar ocupa cu planul unui nou război și au declarat, că din contră guvernul actual a luat conducerea afacerilor țării în sennul păcii și va rămânea credincios și pe mai departe programului său de pace.

După Găsirea Giocondei a început cu multă vehemență sporierea considerabilului număr de articole inspirate de enigmaticul ei surăs. „**Le Figaro**” a reprodus cu prilejul acesta, câteva articole din „**Théophile Gautier**”, **Arséne Houssaye** și „**Taine**”, asupra lui **Leonardo de Vinci**.

Théophile Gautier scrie despre Gioconda:

„Gioconda! Sfinx de frumusețe care surăde atât de misterios în cadrul dat de Leon de Vinci și pare că propune admirației veacurilor o enigmă neresolvată încă; spre tine duc necontenit un farmec de neînvins. Oh, cine n'a stat într'adevăr gânditor în fața acestui cap scaldat în jumătăți de lumină crepusculară, învăluit în crepuri transparente, și ale cărui trăsături, inecate melodios în vapori violenți, apar ca o creație a Visului prin gaza neagră a Somnului? Din ce planetă să fi căzut oare, în cadrul unui peisaj de azur, acest cap straniu, cu privirea lui care promite voluptăți necunoscute și cu expresia dumnezeesc de ironică?”

Articolul lui **Gautier** urmează încă pe vreo două pagini. Intreaga gamă a inspirației giocondiane se găsește condensată în această pagină. **Sardonică**, supra omenească, **Amor**, **Isis** etc., delirează pe sub pana scântetoare a marelui poetic romantic; articolul cu pricina e, cel puțin, interesant pentru că conține în el condensat întregul vocabular cu care s'a admirat și se admiră Gioconda. Cine vrea să-l cunoască îl poate găsi reprodus și în ultimul număr din **Mercure de France**.

Să cităm ceva și din **Houssaye**:

„În acest tablou groznic de seducător, se ascunde un profund mister. După ce pictura a prins atât de apropiat din natură detaliile care par însăși realitatea, această buză gata să vorbească și al cărei contur, totuși, rămâne insesizabil, această delicată nară gata să respire, această curbă a gâtului prin care se vede sângele circulând, a aruncat, prin nu știu care misterios artificiu, o pânză de depărtare a cărei nedslușită magie tulbură pe privitor și numai decât îl transportă într'o sferă ideală. E cu

neputință să privești acest tablou, atât de exact adevărat, numai materialmente” etc.

Etc... Articolul urmează. Recomandăm aceleași izvoare de cercetat, ca și pentru cel precedent, admiratorilor care vor simți nevoia să-și expună și altora emoțiile simțite în fața Giocondei.

Taine însă... e cum trebuie să scrie un critic de geniu lui. Să cităm:

„Am căutat să-mi dau socoteală prin ce proceduri izbuteste într'un grad atât de mare de expresie: iată după mine ce da figurilor sale (Leonardo de Vinci) acest caracter cu desăvârșire unic pe care nimeni nu l'a avut. Mai întâi, ele au foarte puțină carne; căci carnea exprima viața animată și indică nutriment din abundanță. Totul e în trăsături, care sunt extrem de marcante și delicate, așa încât prin toate liniile feței vorbesc și cugetă; nimic nu e lăsat vieții intelectuale. Pentru același cuvânt culoarea e puțin strălucitoare; roșul e roz, indicii ale prosperității corporale lipsesc cu desăvârșire. În sfârșit părțile feței care sunt afectate acțiunilor curat animale sunt, pe cât a fost cu puțință, atenuate. Bărbia și buzele sunt foarte subțiri și foarte reduse; buza superioară e foarte strânsă; bărbia e trasă, adesea subțiată, foarte deosebită de această bărbie largă și pătrată a stăruelilor grece, care le dădea un aer de amploare și de liniște, dar și ceva energic și material.”

Poate că aceste rânduri vor reuși să răscumpere pe cele atât de sentimentale dinaintea lor. Admiratorii jurați ai Giocondei au aici o întregă rețetă de admirație.

Mai întâi încep prin a se emoționa de acest capod'operă al picturii, și pentru aceasta Gautier e la înălțime, pe urmă încep să se întrebe asupra pricinilor acestei emoții, și în sfârșit găsesc și soluția problemei; Taine e, nu degeaba critic. — N. D.

Iarăș despre „Gioconda”. De astă dată i s'a descoperit noima surâsului ei misterios... Care-i misterul surâsului Giocondei? — Un pictor priceput, Anquetin, l'a descoperit în desacordul dintre gura care surâde și lipsa sprâncenelor și a genelor de pe fața divinei. Pictorul a lămurit lucrul în chip experimental: a pus gene și sprâncene unei reproduceri autentice — și surâsul a dispărut, spre groaza esteților neliniștiți până acum de chimuitoarea întrebare.

Vre-o mână nedibace — nedibace și genială, a spălat vreodată, desigur, — căci Gioconda lui Leonardo trebuie să fi avut sprâncene — luciul, și cu el, desăvârșirea tabloului faimos.

„Gioconda” surâde misterios de pe urma unei mâni criminale.

O Româncă răpită de un proxenet. Din Drezda se anunță: Ziarele scriu despre o Româncă răpită de un pretins director de ziar, următoarele:

Mama fetei, soția colonelului, Mărgineanu, venise la Drezda pentru a-și vizita fata. Pe drum a făcut cunoștința „directorului” în chestiune și au descins împreună la un hotel din Drezda. A doua zi făcând cunoștința fetei, a fugit cu ea, fără să li se fi putut da până acum de urmă.

Se crede că aventurierul este un proxenet.

Dela Căile Ferate Române (C. F. R.) Viscoulul de extraordinară vehemență care a bătuit în țară în noaptea de Luni spre Marți înzăpezire toate liniile căilor ferate așa că multe trenuri au rămas troenite în omăt și au inclus astfel comunicația, alocurea, ca pe linia București—Galați, Fetești—Constanța, București—Oltenița, pe mai multe zile. De Vineri dimineața toate trenurile își urmează din nou normal itinerarul.

Clocnre de trenuri în Franța. Expresul Calais s'a ciocnit în apropiere de Chalons cu un tren de marfă. Conducătorul expresului căzând între roatele trenului, a fost omorât pe loc.

Pagubele sunt foarte mari.

Primul ministru Venizelos, care venea dela Londra, fiind circulația suspendată, a sosit la Paris abia azi după amiază.

Generalul Piquart — Francisc de Pressensé. Dintr'o zi pe alta, s'au stins la Paris doi oameni. Figurile lor s'au așezat astfel în istoria ultimelor decenii ai Franței zguduite.

Amândoi au lupta pentru dreptate; vorba

asta răsună pe aci, pe la noi, ca o ușurință de expresie; asta poate pentru că nu s'a ajuns încă nici să se întrevadă vre-o nedreptate oarecare în jurul nostru — de vreme ce pare că nimeni n'are glas să se plângă.

Cel dintâi a văzut dreptatea treselor sale peste cari și trece spre a o ajunge; Pressensé o vede iarăș dincolo de hotarele în care fusese vârat în viață; fiu al unei familii de hughenoti, aristocrați și literați, îmbrățișase la început idei opuse celor pentru care avea să lupte apoi până la sfârșitul vieții.

„Afacerea Dreyfus” stă mereu proaspătă în minți, pentru esența de eternă umanitate pe care o închide. Pomenim așa dar numai de numele ei aci, când vorbim de cei doi răpoșiți de astăzi.

Francisc de Pressensé a fost gazetar, când putea fi un prea strălucit diplomat; și a părăsit „Le Temps”, unde avea mari avantajii materiale, pentru a scrie la „L'Aurore” — atunci când convingerile lui intime nu voia să înțeleagă un compromis între ele și cele ale marelui ziar. Pressensé a rămas astfel până la sfârșit „ziaristul” — într'un înțeles, să-i zicem: antic, care se confunda într'o vreme cu luptătorul adevărat pentru vorbele mari de astăzi; Adevăr, Democrație.

Franța pierde cu cei doi morți de astăzi pe un militar-om, al ei, și pe un exemplar — din cele tot mai rare — de adevărat republican.

Aviz. Domnul Dr. Ioan Negrea aduce la cunoștință că și-a deschis cancelaria advocațională în Zernești, str. Mețianu (str. principală) sub nr. 581 în casele dlui Irimie Nan (fosta locuință a medicului comunal). Ne 1781—1

Mulțumită publică. Cu ocaziunea petrecerii „Corului voc. bis. gr. or. român din Satul-nou” din 19 Ianuarie a. c. (ziua de Bobotează) au binevoit a suprasolvi următorii domni: Ivan Brancovici 5 cor. P. Stoica 4 cor. Dr. Milan Erbes 3 cor. I. Ruck 3 cor. Corul gârbese 5 cor. Iul. Barbulescu 2 cor. Dumitru Cotoroviciu 1 cor. N. Christof 2 cor. P. Rudnean 1 cor. G. Saueressig 1 cor. Dr. V. Mihailășiu 1 cor. I. King 1 cor. I. Gaspar 1 cor. A. Balea 1 cor. N. Gruța 50 fil. M. Omorean 50 fil. P. Negru 50 fil. C. Dogan 50 fil. N. Stanciu 50 fil.

Primească marinișoșii domni și pe această cale sincerile noastre mulțumite.

Satul-nou, 25 Ianuarie 1914.

Comitetul corului.

x Cumpărare ocazională extraordinară. Ofer și atrag atențiunea on. mușterii asupra colosalului asortiment de cele mai noi obiecte de sticlă, porțelan și lămpi, argint de China, obiecte de lux de bronz și marmură, obiecte de trebuință, cu prețuri fabuloase de ieftine. — Picturi în ulei originale se execută cu prețuri foarte convenabile. **Prețu-curent ilustrat bogat gratis și franco.** — Roagă binevoitorul sprijin: **Fischer Mór, Arad, bulevardul Andrássy nr. 25.** Telefon pentru oraș și comitat 25. (M 1626—20.)

x Înștiințare. Aduc la cunoștința on. public, că mi-am deschis prăvălia de **decorații de Nürnberg, jucării pentru copii și articli de modă pentru bărbați** în str. Deák-Ferencz nr. 29, în casa Ortutay.

Prețuri fixe ieftine. Serviciu prompt.

Roagă binevoitorul sprijin al on. public eu deosebită stimă: **Brunner Lajos.** (Bu 1603.)

x Haltenberg Béla, Kassa, fond. în 1810. Cea mai veche vopsitorie, curățitorie chimică și spălătorie cu aburi în Ungaria. Lucrează frumos, curat și elegant. În cazuri de doliu vopseste haine imediat. Zilnic spală și curățește câte 24 mii de gulere pentru provincie.

Comandele din provincie să se adreseze direct la firma: **Haltenberg Béla,** prăvălie principală, **Kassa (Cașovia).** (Ha 1622)

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mitteltmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, încuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Preț 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mitteltmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x Zile bune, dulci, plăcute Fiindcă vreau ca să am multe Ciocolată, poame, zahăr Numai dela **Messer Illés** cumpăr. (Arad, str. Deák Ferencz nr. 8 Me 1676)

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Aprilie	12.02
Grâu pe Maiu	12.05
Grâu pe Octomvrie	11.06
Secară pe Aprilie	9.06
Secară pe Octomvrie	8.61
Ovăș pe Aprilie	7.93
Ovăș pe Octomvrie	7.87
Porumb pe Maiu	6.94

Bibliografie.

A apărut:

„*Noua Revistă Română*”. Director: C. Rădulescu-Motru. Noutăți: Dreptul de proprietate în trecut: Ce spun istoricii? Pământ și vot. — Actuale: C. Rădulescu-Motru: Brătianu-fiul rășbună pe Brătianu-tatăl. — Istorie literară: V. V. Haneș: O prietenie înălțătoare: Alexandri și Bălcescu. — Scrisori din Anglia: D. Mitrany: Social Settlements: Așezăminte sociale, Cavalierism social. — Literatură: M. Săulescu: Iubire (versuri). M. Sorbul: Letopiseți (fragment). Paul Lerescu: Cugetări și paradexe din Nietzsche. Kostya Rovine: Forta Ritmului (traducere din sanscrită). — Folklor: Od. Apostol: Graiul din Mehedinți (IV). — Insemnări: Generalul Picquart. Francis de Pressensé. După găsirea Giocondei. Genealogii. O monografie a Iașilor. — Revista revistelor: Razna. Luceafărul. Bulletin de la Sect. Scientifique de l'Académie Roumaine. Revue Sud-Americaine. — Memento.

Teodor V. Ștefanelli membru al Academiei Române: *Amintiri despre Eminescu*. Cu o ilustrațiune, faximile și anexe. București. Institutul de arte grafice C. Sfetea. 1914. Preț la 1.50.

Darv. Cr. Voiculescu: *Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei din Bulgaria*. București. Institutul de editură și arte grafice „Flacăra”. 1913.

„*Cosânzeana*” are următorul begat sumar: Cronicar: *Viața noastră literară în 1913.* — *Ce credea lancu despre o împăcare cu Ungurii?* — Colosul dela Nord. — În satul meu. — Fragon Harry. — S. Bornemis: Almanah ori alteeva? — I. U. Soricu: Logodnicul. — N. N. Beldiceanu: O umbră. — Radu Mărgean: Lun. — Edgar Allan Poe: Umbra. — T. Murășanu: Cântec. I. Irimescu-Câdetși: Tudorică. Anatole France: Cronică lui Sylvestre Bonnard roman tradus de Vasile Stoica (continuare). Afară de aceste „*Cosânzeana*” publică interesante informații din lumea mare și ilustrațiuni privitoare la România și străinătate. Redacția și Administrația Orăștie (Szászváros). Abonamentul pe un an: 12 cor. — în România 10 lei — în America 3 dolari — în Germania 15 mărci.

„*Cosânzeana*” e singura revistă dlea noi care dovedește interes pentru publicul cetitor și dacă are încă multe scăderi, nu-i mai puțin adevărat că are năzuința de a se libera de ele. Fiind singura revistă la noi care merită sprijinul, o recomandăm cu căldură cetitorilor noștri.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

I. C. Panțu, Brașov. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I 1914

Ioan Papp, Dragceșek. Am primit 7.20 cor. în abonament pe cvart. I. 1914.

Comitetul parohial gr. cat. Dej. Mulțumita publică numai pe lângă o taxă de 4 cor. se poate publica.

Dumitru Soiu, preot Vâlcele. Acelaș răs uns. T. Cherechiian, Galsa. Am primit 7 cor. ca abonament pe cvart. I 1914.

Romul Mermezan. Közéalmás. Am primit 10 cor. ca abonament până la 30 Aprilie a. c.

Redactor responsabil: **Constantin Șavu.**

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.—+10 fil. porto.

P. Locusteanu. Suntem nebuni. Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50+10 fil. porto.

S. Mehedintzi. Poporul. 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. — Contra metafizicii. — Indrumare spre progres. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Tăranul; temeiul tăranului. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheiere. Prețul Cor. 1.50+10 fil. porto.

A. de Herz. Bunica. Comedie în 3 acte. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

Darv. Cr. Voiculescu. Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913. Prețul Cor. 1.— + 10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. Dincolo din Dunăre în Balcani I.— + 10 fil. porto.

I. Irinescu. Căndești. Pe drumurile Cadrilaterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

- O Goga. Din umbra zidurilor Poezii . . . 2—
Gu tave Flaubert. Salambo. Roman. Traducere de Ludovic Dauș . . . 2—
N. Pora. Int e viață și moarte. Nuvele . . . 2—
Biblioteca Flacăra »Românii celebri« Aurel Vlaicu . . . —60
Edmond Rostand. Romantzi siii . . . —50
Victor Eftimiu. În temnițe la Sămbulului Stefan Lazar. Floarea Betuliei Roman din epoca asi o babiloniană. Traducere de Alexandru Ciura . . . 180
Gh. orghe Stoica. Alte vremuri. Schițe și povești . . . 2—
I. Agârbiceanu. În întuneric . . . 2—
N. Iorga. Istoria armatei românești vol. I. General Al. Candiano Popescu Rășitul neastârnași. Asaltul și luarea Grăvitei . . . 3—
Bibl. Minerva No 137 Harriet Beecher Stowe. Coliba lui Moș Toma. Roman . . . —30
Catalie Mendes. Romanul Rosu . . . —30
Al. Dumas Tatăl. Cei doi studenți . . . —30
Voltaire. Povestiri . . . —30
Carl Ewald. Icoane din viața plantelor și animalelor . . . —30
N. N. Beldceanu. Chilia dragostei . . . 150
Drago-lav Volintirii . . . 180
Bucura Dumbrava, Pandurul . . . 3—
D. D. Pătrășcanu. Timotheiu Muc-nicul . . . 2—
G. Diamandy. Chemarea codrului. Poveste vit-jea-că în 3 acte . . . 150
Golds László. A nemzetiségi kérdéssről . . . 1—
I. L. C. ragiale. Schițe nouă . . . 125
Emilia Taler. Din tainele simțirei. Nuvele și schițe . . . 150
N. Balcescu. Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul, ed. II. . . 2—
P. Ispirescu. Legendele sau basmele românilor ediția II cu peste 480 pagini . . . 150
Elodor Constantinescu prof. se undar. Școala primară superioară în Franța. Școala medie în România . . . 2—
Stelian I. Constantin-scu, profesor. Din problemele educației Studii psihologice și pedagogice . . . 3—
Marin Demetrescu. Lecturi geologice . . . —50
Ioana Cornelia Drălatsmana. 100 basme istorioare pentru copii. Cu 51 ilustrații . . . 250
Povestiri de H. Andersen. Cu ilustrații . . . 250
Pentru copii cei buni. Povestiri de Augusta Rubenescu . . . 1—
C. Colloidi. Pățâniile lui Tândărică (Povestea unei păpuși de lemn) Cu 56 ilustrații Trad. din italienește de A. Buzescu . . . 150
Vasile Pop. Ubireea e biruitoare . . . 2—
N. Iorga. Cugătări . . . 250
St. O. Iosif. Cântece . . . 2—

- Dr. Petru Pipoș. Istoria pedagogiei pentru preparandii. Școalele normale Ediția a IV-a . . . 5—
Dr. Petru Pip ș. Metodica școalei populare pentru elevii însușitoror pedagogice. (Școalelor normale) Ed. IV-a. . . 5—
Dr. Petru Pipoș. Didactica pentru elevii însușitoror pedagogice (Școalelor normale) Ediția V a . . . 4—
Pro Patria Povestire desore începutul și menirea neamului românesc de Dr. I. Drăgescu . . . 3—

Bibl. Teatrală.

- Nr. 30 Iepurași la școală, de Aurelia Păcațian-Rubenescu . . . —20
» 31 Farmacistul. Comedie într'un act de Max Maurey . . . —32
» 32. Glorie postumă. 1 act de A. M. ho. Luc. de I. Schiopul . . . —40
» 33. O repetiție, dial g, loc. de Marilina Bocu . . . —20
» 34. Un capriiu. Comedie într'un act . . . —48
» 35. Un accident curios. Comedie în 3 acte . . . —60
» 36. Zece, comedie într'un act . . . —24
» 37. Wilhelm Tell. Dramă istorică în 5 acte, în versuri. Traducere în formă originală de St. O. Iosif . . . —90
» 38. Invingeri străucite, piesa într'un act de H. P. Perescu . . . —30
» 39. Mic I Mncinos, comedie în 2 acte . . . —30
Văduvioara și al e monologe p domni și dame tinere de H. P. Perescu . . . 1—

ANUNȚ.

Dorind a răspândi între Români negoțul cu ouă, cu care noi ne ocupăm deja de 2 ani, rugăm pe toți cei cari doresc prosperarea neamului, să formeze în jurul unei bănci o grupă, ca astfel să poată aduna din jurul acela săptămânal, sau la două săptămâni baremi 20—25 lazi de ouă, care evant noi îl preluăm pe lângă prețurile cele mai mari de zi, care prelucrat apoi să-l expedăm în străinătate.

Am dori să organizăm astfel de centre în Blaj, Teiuș, Aiud, M.-Uioară, Turda, Reteag, Șimleu etc.

Celor doritori le servim cu tot dragul cu deslușirile necesare și îi introducem gratuit în secretul acestui negot.

(A 1764—3) „AGRARIA” Bántfihunyad.

Bătăturile,

scortoseala pielii, oriciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată 1 coroaună 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Kl. sly-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCH farmacia la „COROAUNĂ” la Győr.

Cea mai bună carte bisericească!

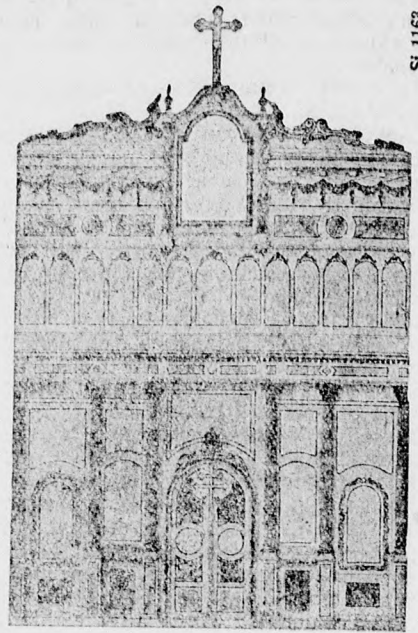
CANTORUL BISERICESC

sau cuprinsul vecerniei, utreniei liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rândul ala serviciului tuturor săbătorilor de pe întreg anul și a fiicului bisericesc. Aranjat de învățătorul George Bujgăan. Aceasta carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștină. Cu peste 450 pagini. Prețul unui exemplar broșat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

Librăria „CONCORDIA” (Tribuna),
ARAD, strada Deák-Ferenc nrul 20.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.



Execută: iconostase, sculpturi, construiți de altare, aurire și pictură; aranjăm noi de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stătuți, scaune duhovnicești și bănci p. bis. rici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericele sărace primesc favor și li-se acordă plătiri în rate. Merg la față locului pe cheltuiala m a proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

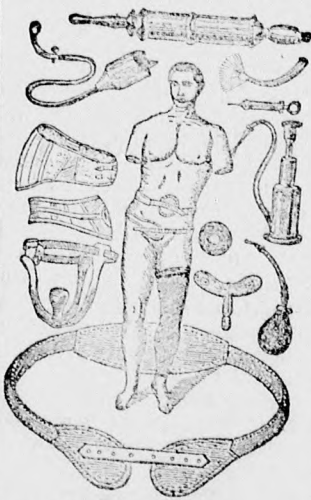
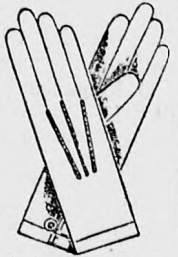
Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

So 1483

F. STOIBER, mănusier Sibiu—Nagyszeben, str. Poplicer nr. 1.

Mare depozit de mănusi de piele glacé, svedeză, nappa și alte peluri fine. Daniele de mătăsă și zăbranic. mănusi. Totfelul de bandage p. herne simple și duble, diverse cer turione de tot felul, bandagi, apoi ciorapi de hărbaț și de femei și rufe. Aparat pentru îndreptarea corpului la băieți și fete, cordeane pentru bărbați,



dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mațuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și per nuțe de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, diferite articole igienice de cauciuc din Franța p bărbați și p femei. Toate fiind numai de calitate cea mai bună și în prețuri e cele mai ieftine.

Moășele și societățile au prețuri reduse!

In atentiunea publicului din localitate și din provincie.

VARGA GYÖRGY

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Hid nrul 19.



In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase :

cuptoare de olane samotte cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate. (Va 829)

IN ATENȚIUNEA VITICULTORILOR!

CSABA LAJOS, FAUR ȘI MAESTRU DE TRĂSURI.

SEGHEDIN (Szeged), Püspök utca nr. 6.

Oferă excelentele pluguri pentru îngroparea vitelor de vie, invenție proprie, indispensabile în economie deoarece are următoarele avantaje:

1. In fiecare an întoarce pământul.
2. Îngroapă sămânța în afunzimea pământului.
3. La zi 2 oameni și 2 cai pot acoperi 6-8 jugare.
4. E potrivit pentru orice lățime de drum, fiindcă poate fi regulat oriunde precum și afunzimea poate fi regulată



(Cs 1462)

Prima încercare va convinge pe oricine. Prețurent gratis.

TELEFON: 11-75.

Mo 1222

Mokos Sándor

VOPȘETE! CĂRĂȘETE!

Primește spre vopsire și curățire chimică haine de femei, bărbați și copii. Pentru comoditatea on public am deschis o prăvălie în Zöldfa-Passage nr. 93. - Spăl guleri și manșete în mod inexceptionabil.

Fabrica: strada Körös nrul 13. Localuri colective: în Zöldfa-Passage nr 93 și în str. Rákoczi 7.

- Prețuri fixe! -

Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad).

„REMEK”

mașină brevetată combinată pentru

curățitul și măcinatul cerealelor.

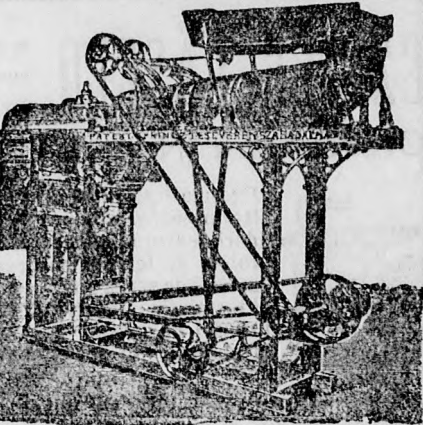
Cea mai perfectă mașină de curățit, care să nu lipsească nici unei mori :-: de vamă. :-:

Cu prospecte servește cu plăcere singurii fabricanți!

PRINZ TESTVÉREK,

turnătorie de fier, fabrică de mașini și construcție de mori,

SĂTMAR — (Szatmár).

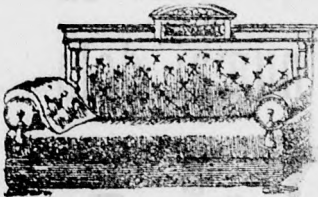


Brevet ung. nr. 56018.

Pi 891-60

KOHN HENRIK tapețier și decorator

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) str. Bonnac 12.



Ko 1566

Execută și reparaază totfelul de lucrări de tapețerie și decorativă; ține în depozit mobile excelente precum stufe covoare, ruzi de aramă, oglinzi și icoane; mare asortiment de canapele și garnituri engleze executate în atelierul propriu.

Execuție excelentă. — Serviciu prompt. — Prețuri ieftine.

Cine voește să cumpere INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într-adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmár

(SĂTMAR) Deák-tér.

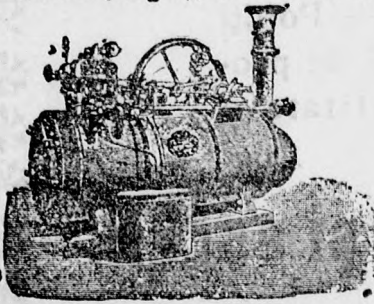
— (In casa lui Keresztes András). —



Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfă saie în privința execuției dragălaşe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și cioboate după măsură.

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.



Atrage atentiunea on. proprietari de mașini de treerat și de cazane și aduce la cunoștință ca și-a mărit și provazut cu excelente puteri de muncă

stabilimentul de fabricare de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de a executa cu specialitate și grabnic orice lucrare în această branșă, execut casse pentru bani și reparaț pereti de fevi precum și execut pereti de cazane, locomobile, s raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiata mea la fața locului. Execuție excelentă. Prețuri moderate.

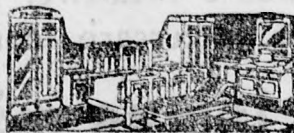
Po 1460

Se primesc doi învățacei.

VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere motorică pentru zidiri și mobile

DEJ — (DEES) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.



Magazin de mobile pentru prânzitoare, dormitoare și saloane.

icoane oglinzi, covoare și . . .

Execută totfelul de lucrări pentru zidiri, mobile și orice lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate, din material excelent și uscat.

„Vulkán“ fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ
atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

CZIGER LÁSZLÓ Ci 1589 maiestru dipl. pentru instalațiuni de electricitate și gaz lăcătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută totfelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fier, uși de fier, rolete de fier pentru pravălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblătit

Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.



Spirtul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și totfelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrelor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin **spirit de reumă**. După frecare partea suferindă să se învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán
farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Sa 572

Cei mai buni cărbuni de piatră de Prusia și koks în forma nucilor de Prusia se pot procura numai dela

Altmann Ede

Arad, Vesselényi și Kis Ernő-u. în colț. :: Telefon: 46.

Are uriașe calorii. Scutit de perneu, șalac și cenușe. Cea mai cruțătoare încălzire. — O singură încercare con-

vinge pe oricine. — Pofțiți și faceți o comandă de probă. — Orice cantitate o transport acasă.

A 1780

Se capătă lemne mărunte uscate și aschii.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.



Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

Aradi Ipar- és Népbank.

Vagyon.

Mérleg-számla 1913. december 31-én.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénzkészlet:			1,280.901	87	Részvénytőke:			
Tárcaváltók			20,651.453	66	13.125 drb. á 400 korona névértékű részvény			5,250.000
Záloglevél-kölesönök	951.468	50			Tartalékalapok:			
Községi kölesönök	206.680	42	1,158.148	92	Általános tartalék-alap	1,698.642	55	
Jelzálog-kölesönök			571.888	80	rendkívüli tartalék-alap	100.000		
Aradi hitelegylet tartozása			184.606		értékpapír ár. különbözeti tart.-alap	40.000		
Zálogházi kölesönök			190.626		ingatlan értékkülömb. tartalék-alap	40.000		
Előleg értékpapírokra			187.254	38	hitelegyleti tartalék	7.919	94	
Folyószámlai adósok			4,127.205	34	Csejthei Varjassy József-alap	9.024	09	
Értékpapírok* és sorsjegyek			1,320.756	26	tisztviselői nyugdíj-alap	283.816	50	2,129.403
Nyugdíj-alap értékpapirjai			182.884	60	Hitelegyleti 5%-os biztossági alap			6.962
Osztálysorsjegyek, ére- és idegen pénzek, szelvények stb.			13.137	85	Betétek:			
Ingtatlanok:					takarékbetéti könyvecskékre	6,188.847	19	
Szabadság-tér 18. és Hasszinger-u. 2. sz. házak	208.698	61			folyószámlai betétek	1,270.463	40	7,459.310
intézeti ház Békéscsabán	198.818	12	567.070	68	Visszleszámított váltók			11,739.210
egyéb ingatlanok	159.553	95	456.069	06	Szerződéses hitelek /... ..			2,200.000
Adósok			167.876	76	Átruházott záloglevél- és községi kölesönök;			
Előre fizetett- és hátralékos kamatok			60.920		melyekből a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára 722.351-07 kor. van átruházva			
Felszerelések leírás után					Hitelezők:			
			31,120.800	18	Be nem fizetett betét kamat-adó			15.318
					Fel nem vett osztalékok, osztálysorsjegy nyeremények- és zálogfeleslegek			4.754
					Előre felvett kamatok- és elszámolatlan jövedelem			282.800
					Nyereség:			
					áthozat 1912. évről	23	970	
					1913. évi nyereség	557	297	07
								581.267
								31,120.800

*Ebből állampapír, záloglevél és községi kötvény 548.200 K n. é.

Arad, 1913. évi december 31-én.

A könyvelésért:

HEHS BÉLA, s. k.
vezérigazgató.KELL LAJOS, s. k.
cégvezető tktkár.GELLÉNYI GÉZA, s. k.
főkönyvelő.SZALAY KÁROLY, s. k.
elnök-igazgató.BR. BOHUS LAJOS, s. k.
igazgató.INSTITORIS KÁLMÁN, s. k.
igazgató.KERESZTES FERENC, s. k.
igazgató.Dr. TAGÁNYI SÁNDOR, s. k.
igazgató.WALDER GYULA, s. k.
igazgató.

Jelen vagyon- és teher-kimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

DR. PRIEGL ISTVÁN, s. k.
f. ü. biz. elnök.KOHN S. N., s. k.
f. ü. biz. tag.STEIGERWALD ALAJOS, s. k.
f. ü. biz. tag.GRABNER KÁROLY, s. k.
f. ü. biz. póttag.

A felügyelő-bizottság jelentése az 1913. üzletévről:

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény és az intézeti alapszabályokban előírt kötelességünknek megfelelően, az intézet ügykezelését a lefolyt üzletévben többször megtartott vizsgálataink alkalmával alaposan ellenőrizvén, tisztelettel jelentjük, hogy az intézet kezelése alatt álló pénz- és értékkészletet mindenkor a szabályosan vezetett könyvekkel egyezően és hiány nélkül találtuk.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1913. évi zár-

számadásokat, mérleget, valamint a nyereség- és veszteség-számlát a helyesen lezárt könyvek és zárszámadások alapján, a törvény- és alapszabályoknak megfelelően összeállítottunk találtuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak az 1913. évi 581,267-07 korona nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Ezek alapján indítványozzuk, hogy az igazgatóságnak az 1913. üzletévre vonatkozólag a felmentvény megadás-
sék és ugyanezt a saját részünkre is kérjük.

Kelt Aradon, 1914. évi január 21.

449

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottsága:

Dr. PRIEGL ISTVÁN, s. k.
f. ü. biz. elnök.KOHN S. N., s. k.
f. ü. biz. tag.STEIGERWALD ALAJOS, s. k.
f. ü. biz. tag.GRABNER KÁROLY, s. k.
f. ü. biz. póttag.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.